

OBSAH :

Aesthetika nevhodným názvem krasovědy	9
Co jest krasověda, o čem jedná a jakou jest vědou	9
O krásě obecné. Slovně budiž vyměřena krása	10
Krása jakým přívlastkem bytce	11
Objektivní stránka krásy. V čem záleží krása základně	11
Subjektivní stránka krásy. V čem záleží krása formalně	12
Krása nadsmyslnou vlastností věcí, jediným rozumem poznatelnou	12
Důsledek. Krása věcí netělesných dokonalejší než tělesných .	14
Kterak se děje rozumové poznání krásy	16
Ukojení této rozumové činnosti	17
Důsledek. Jaký jest poměr mezi pravdou a krásou	17
Kterak se má krása k dobrotě. Pravdivé a dobré	18
Co jest dobrota	18
Co jest láska	20
Co jest rozkoš	21
Krása podle své přirozenosti předmětem a důvodem lásky vlastní	22
I. Důkaz ze zřejmosti zevnější	22
II. Důkaz ze zřejmosti vnitrné	24
A. Ze skutečné srovnalosti věci krásné s duchem rozumným	24
a) O bytostech duchových	24
b) O věcech tělesných	25
c) O celém člověku	26
B. Ze skutečné srovnalosti věci krásné s bytností Boží	27
Věcná definice krásy	28
Kterým bytcům přísluší krása. Rozdělení věci krásných	28
Krása nestvořená a krása stvořená	29
Kdo požívá krásy	32
Původ, vzor a účel krásy	33
Nepravdivé názory o krásě	34
Ohyzdnost	37

OBSAH :

Co jest esthetika	5
Co jest umění	6
Psychologie podkladem umění	6
Vnitrný vztah umění k životu lidskému, Bohu a přírodě	12
Vztah umění ku mravnosti	14
Idea umělecká	15
Krása v umění krásném	17
Různé tvary krásy v umění krásném	17
Příčiny smyslně duchového účinku krásy umělecké	20
Protiva krásy v umění	22
Účel umění krásného. Samoučelnost. Zásady kritiky díla krásného	23
Zákony krásného umění	30
Podmínky umělecké činnosti	37
Kterak se rozdělují umění	38
Obecná úvaha o uměních rozdělení druhého	39

OBSAH:

Ku které filosofii máme přilnouti	5
Co jest filosofie	5
Jakou jest vědou filosofie	8
Do které kategorie věd náleží filosofie	10
Poměr filosofie k ostatním vědám přirozeným a ku vědě nad-přirozené	10
Rozčástení filosofie	17
Kterak se má filosofie křesťanská k soustavám mimo a proti-křesťanským	26
Jaké methody užívá filosofie křesťanská	31
Co žádá filosofie křesťanská od svého stoupence	31
O nutnosti a prospěšnosti filosofie křesťanské	33
Dějiny filosofie	35
Proč se nazývá filosofie křesťanskou	38
Filosofie křesťanská na universitách	39
Filosofové křesťanství v 19. století	40
Obrana filosofie sv. Tomáše Akvinského proti útokům	41
Krátká zpráva o sv. Tomáši Akvinském	45

OBSAH:

Co jest logika kritická	5
Co jest logice kritické uloženo	5
Co jest v logice kritické obsaženo	6
Methoda	6
Poměr k ostatním naukám filosofickým	7
Oddělení první. O cíli našeho myšlení	7
1. Co jest cílem našeho myšlení	7
2. Co jest pravda	10
3. Co jest poznání, vědění, nevědění, bloudění	12
4. Co jest pochybování, mínění, jistota	16
Pochybování	16
Mínění	17
Jistota	18
Skepticismus	19
Rozsah jistotného poznání pravdy objektivné	23
Oddělení druhé	25
O možnosti dosažení cíle	25
5. Kterak věci jsou poznatelný	25
6. Kterak věci na nás působí a my jejich působení přijímáme	25
7. Kterými schopnostmi činí mysl naše věci poznatelné sobě známými	26
Spolehlivost smyslů zevnějších	26
Spolehlivost smyslů vnitrních	28
Ze spolehlivosti smyslů vyplývá objektivnost smyslného poznání a jsoucnost těles	29
Objektivnost smyslného poznání	30
Jsoucnost těles	31
Spolehlivost umu, pojmy tvořícího	33
Spolehlivost sebevědomí	34
Spolehlivost umu, soudy samozřejmě tvořícího	36
Spolehlivost rozumu	36
Spolehlivost víry	37
8. Na kterých důvodech spočívá pravdivé a jistotné poznání věcí, jež se děje věcmi a mohutnostmi duševními	38
Názory bludné	38
Názor pravý	40
9. Která prvoř třetí spojuje dvě prvotě poznání lidského, věc a mysl	42

Oddělení třetí	43
Skutečné dosažení cíle	43
10. Kterak se třemi prvotěmi uskutečňuje jistotné poznání pravdy věcné	43
Empirismus	43
Sensismus	46
Materialismus	47
Herbartismus	48
Positivismus	50
Theorie o ideách vrozených	52
O kriticismu Kantově	55
Idealistický akosmismus	61
Apriorní intellektualismus	63
Panthelismus	66
Nativismus	67
Ontologismus	69
Nepravdivý mysticismus	70
Traditionalismus	71
Pravdivý názor	73

Obsah.

---

	str.
Co jest metafysika o přírodě?	9
Oddělení prvé O samé jsoucnosti přírody	9
Článek 1. O vlastnostech přírody k jsoucnosti se vztahujících	10
» 2. O původu přírody	13
Nepravidlivé názory vyvráceny	14
Pravidlivý názor vyložen a dokázán	15
O stvoření světa. Co znamená stvořiti?	15
Svět od Boha stvořen	16
Kdy byl svět stvořen?	18
Článek 3. O vzoru světa stvořeného	20
» 4. O cíli světa stvořeného	21
» 5. O dokonalosti světa stvořeného	22
» 6. O pořádku světa stvořeného	25
» 7. O zachování světa stvořeného	26
Oddělení druhé. O bytnosti přírody	28
Obecná úvaha o tělesech a zvláštní o nerostech	28
Článek 1. O bytnosti těles všech, zvláště nerostů	28
Hlava 1. O atomismu	29
O atomismu čirém čili mechanismu. A) V čem záleží atomismus čirý?	29
B) Mechanismus nepravidliv	32
a) Mechanismus a skutečnosti řádu chemického. Váhy atomické	33
Přibuzenství chemické	34
Atomicita čili mocenství	35
Sloučení chemické	38
Návrat chemických složek sloučeniny	41
b) Mechanismus a skutečnosti řádu fysického. Krystallisace	42
Skutečnost řádu v nejužším smysle fysického	44
c) Mechanismus a skutečnosti řádu mechanického	46
d) Mechanismus filosoficky uvážen	48
Hlava 2. Dynamismus	50
Hlava 3. Hylomorfismus. Historie hylomorfismu	54
a) Výklad hylomorfismu. První důkaz jeho pravdy	55
1. Hmota pravá	56
2 Forma podstatná	58
3. Spojení hmoty pravé a formy podstatné	62
4. Vlastnosti podstaty tělesné	63
5. Vlastnosti jednotlivé	65
Dél telnost kvanty splynulé trvalé	66
Části celku splynulého jsou-li v konu či mohoucnosti?	67
Jaký rozdíl jest mezi kvantitou a podstatou?	68
Jaká jest bytnost kvantity?	68
Jaký jest poměr mezi kvantitou a rozlehlostí?	69
Úloha kvantity ve skutečnosti	69

	str.
Nedostatečná výměry hmoty massy	70
Filosofické šetření o hmotě masse	73
Kvantita a neprostupnost	74
Kvantita a setrvačnost	75
Kvantita a tvar tělesa	76
Kvantita zhušťená a rozreděná	76
6. Síly tělesné čili její mohoucnosti činné a trpné	77
7. Vznik podstaty tělesné	80
Příprava ku přijetí formy nové	81
Účinlivá příčina polození	82
Zkažení podstaty tělesné	82
Virtuálná jsoucnost složek v chemické sloučenině	83
þ) Shoda hylomorfismu se skutečnostmi. Druhý důkaz jeho pravdy	84
1. Shoda se skutečnostmi řádu chemického. Váha atomu	84
Přibuzenství chemické	85
Atomicita čili mocenství	86
Sloučení chemické a kony fysické	87
Rozloučení chemické	87
2. Shoda se skutečnostmi řádu fysického	87
c) Hylomorfismus základem pořádku světa neorganického. Třetí důkaz jeho pravdy	89
Článek 2. O vlastnostech a silách těles	90
> 3. O přírodních zákonech těles všech	91
O jsoucnosti zákonů přírodních	91
O vztázné nutnosti zákonů přírodních	92
Co jest zázrak?	93
Je-li zázrak možný?	94
Může-li zázrak býti poznán jako zázrak?	102
Které jsou nejvyšší zákony světové? Zákon 1.	105
Zákon 2.	105
Zákon 3.	106
I. Co jest účelnost?	106
II. Kdo zkoumati má účelnost ve přírodě?	106
III. Jsou-li tvorové přírodní účelní?	107
IV. Má-li účelnost přírody princip čili prvoč sobě zvláštní?	117
V. Je-li zvláštní prvoč účelnosti pouze myšlená?	119
VI. Je-li zvláštní prvoč účelnosti skutečná jedna čili dvojí?	120
VII. Jakou jest prvoč účelnosti vnitřní čili nejbližší	122
VIII. Jakou jest zevnější čili vzdálená prvoč účelnosti	127
Zákon 4.	129
Zákon 5.	129
Zákon 6.	139
Článek 4. O činnosti těles	130
> 5. O fysickém spolupůsobení Božím	133
> 6. O Božím prozretelném řízení přírody	135
Oddělení třetí. Úvaha zvláštní o rostlinách a zvířatech	136
Článek 1. Jak se liší ústrojenci od nerostů?	137
> 2. O životě ústrojenců a jeho prvoči	142
> 3. Důsledky ze statí předešlé vyplývající	145
> 4. Kolikerý jest život ústrojenců?	146
> 5. O rostlinách	147
> 6. O zvířatech	151
Oddělení 4. O darwinismu. Článek 1. Různé směry přirodopisyců	155
Článek 2. V čem záleží darwinismus?	157
> 3. Nepravda prvopolození	159
Nepravda selekce Darwinovy	162
Článek 4. Nepravda selekce Darwinovy logická	162
> 5. Nepravda selekce Darwinovy věcná. 1. Rozdíl mezi druhem a varietou	165
2. Pěstní umělé a přírodní	168

	str.
3. Hromadění variací	169
4. Boj životní	170
5. Pohlavní výběr pěstivý	172
6. Nepravda důkazů darwinistických, čerpaných	
A) Z geologického postupu	173
B) Z postupu systematického	173
C) Z morfologie a sice	
a) z homologických a zakrnělých ústrojů	174
b) Z mimikry	176
D) Z embryologie	179
E) Z geografického rozšíření zvířat a rostlin	181
F) Z paleontologie	181
Závěr	182
Článek 6. Člověk	182
A) Rozdíl mezi tělem lidským a opicím	182
B) Rozdíl mezi duší lidskou a zvířecí	183
C) Rozdíl mezi životem lidským a zvířecím	183
Závěr	187
Článek 7. Bůh	188
» 8 Důsledek darwinismu	189
Dosloví	192
